

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

18.03.2016 № 04-482

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради
України

Гройсману В.Б.

Щодо аудиту використання
коштів на заходи у сфері
енергозбереження

Шановний Володимире Борисовичу!

Рахункова палата провела аудит ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на здійснення заходів у сфері енергоефективності та енергозбереження.

Аудитом встановлено, що діяльність Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України (далі – Держенергоефективності) у 2014–2015 роках щодо виконання завдань Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2016 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 № 243 (далі – Державна програма), шляхом відшкодування за рахунок коштів державного бюджету частини суми кредитів, залучених позичальниками для реалізації енергоефективних заходів, була недостатньо результативною.

Станом на 01.01.2015 загальний плановий показник фінансування заходів Державної програми за усіма джерелами виконано тільки на 13,2 відсотка. Як наслідок, **мета та очікувані результати Державної програми не досягнуті.**

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі – Мінекономрозвитку), Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон) і Держенергоефективності у 2014–2015 роках за рахунок коштів державного бюджету виконували заходи лише у житлово-комунальному секторі, які опосередковано впливають на енергозбереження економіки країни.

У 2014–2015 роках у реалізації заходів з енергоефективності та енергозбереження шляхом відшкодування за рахунок коштів державного бюджету частини суми кредитів взяли участь **57039 позичальників** –

населення та юридичні особи (ОСББ та ЖБК) (2014 рік – 737 позичальників, 2015 рік – 56302), яким уповноваженими банками видані кредити на загальну суму 930852,7 тис. грн (2014 рік – 12389,2 тис. грн, 2015 рік – 918463,5 тис. гривень). За рахунок коштів державного бюджету банкам за цей період на користь позичальників відшкодовано 304334,6 тис. грн (2014 рік – 2404,1 тис. грн, 2015 рік – 301930,5 тис. гривень).

Цілісна система нормативно-правового забезпечення питань енергоефективності та енергозбереження не створена, а заходи стимулювання енергозбереження, які запроваджуються державою на нормативно-правовому рівні, є безсистемними і непослідовними.

Норма Закону України «Про енергозбереження» про утворення Державного фонду енергозбереження на сьогодні не має реального механізму застосування і не діє.

Державна програма неповною мірою забезпечує вирішення питань концентрації фінансових, матеріально-технічних, інших ресурсів, виробничого та науково-технічного потенціалу для її виконання. Вона лише декларує розподіл видатків між джерелами і не визначає конкретних механізмів залучення на її виконання коштів з позабюджетних джерел.

Протягом терміну дії **Державної програми** до неї одинадцять разів вносилися зміни, які коригували назву, мету, термін дії, завдання, заходи, обсяги їх фінансування та очікувані результати програми. При цьому окремі зміни і доповнення до Державної програми безпосередньо не були спрямовані на раціональне використання і економне витрачання первинної та перетвореної енергії, а деякі взагалі не кореспондувалися з її метою.

Звіти Держенергоефективності про результати виконання Державної програми за 2013 і 2014 роки не містять оцінки стану досягнення мети програми в частині зниження енергоемності ВВП України у звітному періоді.

У 2014–2015 роках при організації виконання заходів бюджетної програми за КПКВК 1206060 і КПКВК 2754060 **Кабінет Міністрів України** у Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо ефективного використання енергетичних ресурсів та енергозбереження, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1056, обмежив права громадян на державну підтримку, закріпивши її надання через обмежене коло банків (у 2014 році – через один банк, у 2015 – через три). Таким чином, були створені нерівні конкурентні умови на фінансовому ринку країни, тобто порушені вимоги Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Крім того, зазначеним Порядком не передбачена можливість залучення Держенергоефективності до контролю за цільовим використанням кредитних коштів. Також його норми не відповідають нормам Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» щодо кількості днів (не більше двох), протягом яких уповноважений банк має право здійснювати внутрішньобанківські перекази. Як наслідок, уповноважені банки

фактично отримали можливість протягом одного операційного дня на власний розсуд розпоряджатися коштами державного бюджету.

Більшість зведених реєстрів позичальників, які склалися уповноваженими банками, мають низьку якість оформлення, що ускладнювало, а в окремих випадках унеможливило аналіз зазначених у них даних.

Стан планування і здійснення Держенергоефективності, Мінекономрозвитку та Мінрегіоном видатків державного бюджету на заходи у сфері енергоефективності і енергозбереження є незадовільним і не спрямований на отримання конкретного результату.

Мінекономрозвитку (2014 рік) і Мінрегіон (2015 рік) як головні розпорядники бюджетних коштів за бюджетними програмами, відповідальним виконавцем яких було Держенергоефективності (у 2014 році – КПКВК 1206040 і КПКВК 1206060, у 2015 році – КПКВК 2754060), разом із Мінфіном не забезпечили своєчасності затвердження паспортів бюджетних програм, достовірності і повноти інформації, яка в них міститься, що є порушенням бюджетного законодавства.

Видатки за КПКВК 1206040 «Державна підтримка заходів з енергозбереження через механізм здешевлення кредитів» на 2014 рік були затверджені лише в обсязі **6000,0 тис. грн, що майже у 3,5 рази менше** фактично наявних обсягів коштів для фінансування цієї бюджетної програми. У державному бюджеті на 2015 рік видатки на державну підтримку заходів з енергозбереження через механізм здешевлення кредитів не передбачалися.

Кошти, отримані за Угодою між Урядом України та ЄС про фінансування «Підтримки виконання Енергетичної стратегії України в галузі енергоефективності та відновлювальних джерел енергії» (498,1 млн грн, або 46,6 млн євро), у 2011–2013 роках не використовувалися.

У 2014–2015 роках ці кошти урядовими рішеннями спрямовувалися головному розпоряднику бюджетних коштів на виконання завдань і заходів Державної програми (КПКВК 1206060 та КПКВК 2754060). Проте у **2014 році Держенергоефективності використало лише 2404,1 тис. грн (0,5 відс. від виділених коштів), у 2015 році – 301873,4 тис. грн (60,9 відсотка).**

У 2014 році Держенергоефективності та Мінекономрозвитку не забезпечили проведення конкурсного відбору інвестиційних проектів за бюджетною програмою за КПКВК 1206040. У 2014–2015 роках Держенергоефективності не забезпечило проведення конкурсного відбору для здійснення заходу з проведення модернізації та заміни котлів з переведенням їх на альтернативні види палива за бюджетною програмою за КПКВК 1206060 і КПКВК 2754060. Мінрегіон і Держенергоефективності у 2015 році не розподілили за КПКВК 2754060 90403,0 тис. грн, що призвело до повернення їх до бюджету.

У 2014–2015 роках внутрішній контроль Держенергоефективності як відповідального виконавця за використанням коштів державного бюджету на здійснення заходів у сфері енергоефективності і енергозбереження

та відомчий контроль Мінекономрозвитку і Мінрегіону як головних розпорядників бюджетних коштів здійснювався незадовільно.

У 2014–2015 роках сектор внутрішнього аудиту не планував і не проводив аудитів з питань ефективності планування і виконання Держенергоефективності бюджетних програм, результатів їх виконання. Діяльність сектору була сконцентрована на другорядних питаннях функціонування Держенергоефективності та державних підприємств, які належали до сфери його управління і більшість з яких перебували у стані ліквідації.

Ні Мінекономрозвитку у 2014 році, ні Мінрегіон у 2015 році не вживали як головні розпорядники бюджетних коштів за бюджетними програмами, відповідальним виконавцем яких було Держенергоефективності, заходів внутрішнього контролю у формі внутрішніх аудитів щодо цих програм.

За час, що минув **після попереднього аудиту, Держенергоефективності виконувало рекомендації Рахункової палати частково.** Зокрема, не запроваджено конкретних механізмів залучення коштів з позабюджетних джерел на виконання Державної програми. Крім того, на сьогодні із 44 розроблених ще у 2011–2012 роках за рахунок бюджетних коштів проектів національних стандартів 6 досі не затверджено.

Рекомендуємо Верховній Раді України розглянути інформацію про результати аудиту на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки.

З повагою

Голова

Р.М. Магута